Kraków

ALEKSANDER MISZALSKI
PREZYDENT MIASTA KRAKOWA
ZAPRASZA

MISTERIA PASCHALIA

Winds Days!

Wystawa historycznych instrumentów dętych

Exhibition of historical wind instruments

13–16.04.2025

KRAKOWSKIE BIURO FESTIWALOWE – INSTYTUCJA KULTURY MIASTA KRAKOWA

Wystawa instrumentów dętych w Pałacu Potockich to jeden z kluczowych punktów Winds Days!, czyli trwającego podczas Festiwalu Misteria Paschalia czterodniowego święta instrumentów dętych odbywającego się w dniach 13–16 kwietnia 2025 roku.

Odwiedzający wystawę mają okazję podziwiać ponad 100 historycznych instrumentów dętych. Eksponaty pochodzą zarówno z prywatnych kolekcji, jak i z pracowni europejskich artystów specjalizujących się w tworzeniu instrumentów wzorowanych na dawnych egzemplarzach. Odnaleźć tu można prawdziwe dzieła sztuki – od barokowych fletów, obojów i fagotów, przez dulcjany, cynki czy serpenty, po tak niezwykłe obiekty, jak bassanello, krummhorny czy portugalskie dudy *gaïtas*.

Wystawa to nie tylko okazja, by zobaczyć wyjątkowe instrumenty, ale także spotkać ich twórców i poznać tajniki ich rzemiosła. Wśród nich znajdą się uznani artyści, tacy jak: Aron Vajna, Matt Martin, Mathieu Loux, Francesco Li Virghi, Philippe Bolton, Ricardo Simian, Serge Delmas, Benoît Tainturier, Lore Hillenhinrichs, których pasja oraz precyzja w tworzeniu instrumentów bazujących na historycznych modelach odzwierciedlają zarówno mistrzostwo rzemiosła, jak i oddanie tradycji.

Wystawę wzbogacają koncerty (także opatrzone słownym komentarzem), wykłady i warsztaty, dzięki którym Winds Days! łączą pasję do muzyki z historią i edukacją. To niezapomniane doświadczenie zarówno dla melomanów, jak i dla tych, którzy dopiero rozpoczynają przygodę z muzyką.

The exhibition of wind instruments at the Potocki Palace is one of the key points of Winds Days!, a four-day celebration of wind instruments taking place during the Misteria Paschalia Festival from 13 to 16 April 2025.

Visitors to the exhibition have the opportunity to admire more than 100 historical wind instruments. The exhibits come both from private collections and from the studios of European artists specialising in making instruments modelled on old specimens. You can come across true works of art here—from Baroque flutes, oboes and bassoons, through dulcians, cornetts and serpents, to such unusual objects as bassanello, crumhorn or Portuguese *gaïtas* (bagpipes).

The exhibition is not only an opportunity to see unique instruments, but also to meet their makers and learn the secrets of their craft. The guests of the Winds Days! include renowned artists such as: Aron Vajna, Matt Martin, Mathieu Loux, Francesco Li Virghi, Philippe Bolton, Ricardo Simian, Serge Delmas, Benoît Tainturier and Lore Hillenhinrichs, whose passion and precision in making instruments based on historical models reflect both their mastery of craftsmanship and devotion to tradition.

The exhibition is enriched by concerts (also accompanied by spoken commentary), lectures and workshops, through which Winds Days! combine a passion for music with history and education. It is an unforgettable experience for both music lovers and those who are new to music.

KLATKA SCHODOWA

1. Obój basowy
- 392 Hz
- kopia instrumentu Delusse'a (Musée de la musique de Paris)
- budowniczy: Henri Gohin
- z kolekcji Jérémie'ego Papasergio

2. Barokowe flety proste
przełom XVII i XVIII wieku, z kolekcji Isaure Lavergne
oraz Elsy Frank i Jérémie'ego Papasergio

Flet prosty *sopranino* F
- 392 Hz
- kopia instrumentu z warsztatu Dennera (Musikmuseum Basel)
- budowniczy: Henri Gohin

Flet prosty sopranowy C
- 392 Hz
- kopia instrumentu Engelberta Tertona (Kunstmuseum Den Haag)
- budowniczy: Henri Gohin

Flet prosty sopranowy C
- 415 Hz
- kopia instrumentu Engelberta Tertona (Kunstmuseum Den Haag)
- budowniczy: Henri Gohin

Flet prosty altowy F
- 415 Hz
- kopia instrumentu Thomasa Stanesby'ego juniora (Musée de la musique de Paris)
- budowniczy: Claire Sécordel

STAIRCASE

1. *Contrebasse de hautbois* (bass oboe)
- 392 Hz
- copy of an original Delusse (Musée de la musique de Paris)
- made by Henri Gohin
- from the collection of Jérémie Papasergio

2. Baroque recorders
turn of the 18th century, from the collection
of Isaure Lavergne, and Elsa Frank & Jérémie Papasergio

***Sopranino* in F**
- 392 Hz
- copy based on a Denner original (Musikmuseum Basel)
- made by Henri Gohin

Soprano in C
- 392 Hz
- copy based on an original made by Engelbert Terton (Kunstmuseum Den Haag)
- made by Henri Gohin

Soprano in C
- 415 Hz
- copy based on an original made by Engelbert Terton (Kunstmuseum Den Haag)
- made by Henri Gohin

Alto in F
- 415 Hz
- copy based on an original made by Thomas Stanesby Jr. (Musée de la musique de Paris)
- made by Claire Sécordel

Flet prosty altowy F
- 440 Hz
- kopia instrumentu Pierre'a Jaillarda Bressana (Musikmuseum Basel)
- budowniczy: Ernst Meyer

Flet prosty altowy F
- 392 Hz
- kopia instrumentu Jeana-Jacques'a Ripperta
- budowniczy Francesco Li Virghi

Flet prosty tenorowy C
- 392 Hz
- kopia instrumentu z warsztatu rodziny Hotteterre (Musée de la musique de Paris)
- budowniczy: Henri Gohin

Flet prosty basowy F
- 415 Hz
- kopia instrumentu Nicolasa Hotteterre'a (Musée de la musique de Paris)
- budowniczy: Henri Gohin

Alto in F
- 440 Hz
- copy based on an original from Pierre Jaillard Bressan (Musikmuseum Basel)
- made by Ernst Meyer

Alto in F
- 392 Hz
- copy based on an original from Jean-Jacques Rippert
- made by Francesco Li Virghi

Tenor in C
- 392 Hz
- copy based on an original from Hotteterre family (Musée de la musique de Paris)
- made by Henri Gohin

Bass in F
- 415 Hz
- copy based on an original from Nicolas Hotteterre (Musée de la musique de Paris)
- made by Henri Gohin

Charakterystyczne dla okresu baroku trzyczęściowe instrumenty dęte pojawiły się w połowie XVII wieku. Francuski *flûte douce* o najniższym dźwięku f^1 wyróżniał się dźwięcznym, niskim rejestrem o pełnym brzmieniu i stosunkowo słabo brzmiącym rejestrem wysokim. Był budowany w Paryżu oraz – pod francuskim wpływem – także w Londynie. Jego powstanie wiąże się często z rodziną Hotteterre, zwłaszcza z Jeanem Hotteterre'em, choć brak na to bezpośrednich dowodów. W 1696 roku J.C. Denner i Johann Schell zwrócili się do władz Norymbergi z prośbą o wydanie zgody na produkcję instrumentów francuskiego typu, które jak twierdzili, powstały we Francji 12 lat wcześniej. Kilka zachowanych egzemplarzy zbudowanych przez Petera Bressana ma podwójne otwory, aby ułatwić wydobycie dwóch najniższych dźwięków (oddzielonych półtonem). O tak zaprojektowanych otworach wspominał w swoim traktacie z 1707 roku także Jacques Hotteterre. W tamtym czasie wciąż popularne były zespoły formowane z różnych instrumentów z rodziny fletów prostych, jednak nie były to już tradycyjnie rozumiane *consorts* [zespoły instrumentalne złożone z instrumentów należących do tej samej rodziny – przyp. red.].

Posłuchaj instrumentów na Festiwalu Misteria Paschalia
20 kwietnia, Niedziela Wielkanocna
GRANDS CONCERTS: LE POÈME HARMONIQUE / HAIL! BRIGHT CECILIA

Emerging in the mid-17th century, three-part wind instruments became a defining feature of the Baroque period. The French *flûte douce*, a treble instrument with its lowest note at f', was distinguished by a rich, resonant lower register and a comparatively weaker upper register. Produced in Paris and, under French influence, in London, its development has often been attributed to the Hotteterre family—particularly Jean Hotteterre—though the evidence remains largely circumstantial. In 1696, J.C. Denner and Johann Schell petitioned the Nuremberg authorities for permission to manufacture the French-style instrument, which they believed had originated in France approximately 12 years earlier. Among the few surviving examples, instruments by Peter Bressan feature double holes to facilitate the playing of the two lowest semitones, a design element referenced by Jacques Hotteterre in his 1707 treatise. While recorders continued to be played in instrumental families, they were no longer conceived within the framework of the consort tradition.

Listen to the instruments during the Misteria Paschalia Festival
20 April, Easter Sunday
GRANDS CONCERTS: LE POÈME HARMONIQUE / HAIL! BRIGHT CECILIA

3. Serpent jednoklapowy
- kopia oryginalnego instrumentu Baudoina z XIX wieku, pokryty skórą
- budowniczy: Christopher Monk
- z kolekcji Jérémie'egio Papasergio

4. Portugalskie *gaïtas*
- A = 440 oraz 465 Hz
- budowniczy: Celia Pieres i Jorge Lira
- z kolekcji Tiago Simasa Freirego

Dudy pojawiają się często w muzycznej ikonografii całej Europy już od średniowiecza. Kojarzone są głównie z muzyką plenerową, pasterską. Przy wyjątkowych okazjach, takich jak ważne święta religijne, dudy rozbrzmiewały także w przestrzeniach sakralnych – ta tradycja utrzymuje się w Portugalii do dziś.

Posłuchaj instrumentu na Festiwalu Misteria Paschalia
13 kwietnia, Niedziela Palmowa
GRANDS CONCERTS: CAPELLA SANCTAE CRUCIS / REQUIEM DE COIMBRA

3. One-clef serpent
- copy of an original Badouin instrument from the 19th century covered in leather
- made by Christopher Monk
- from the collection of Jérémie Papasergio

4. Portuguese *gaïtas*
- A = 440 and 465 Hz
- made by Celia Pieres and Jorge Lira
- from the collection of Tiago Simas Freire

The bagpipe has been a prominent feature of musical iconography across Europe since the Middle Ages, traditionally associated with outdoor music, particularly in pastoral settings. On rare occasions, such as major religious festivities, it has also been played within liturgical spaces—a practice that continues in Portugal to this day.

Listen to the instrument during the Misteria Paschalia Festival
13 April, Palm Sunday
GRANDS CONCERTS: CAPELLA SANCTAE CRUCIS / REQUIEM DE COIMBRA

5. *Flûtes colonnes*

- transpozycje: F-c-c-g (A = 392 Hz)
- kopie instrumentów Hansa Raucha Von Schratta, Niemcy, XVI wiek (Musée de la musique de Paris)
- budowniczy: Henri Gohin
- z kolekcji francuskiego zespołu Doulce Mémoire (kier. art. Denis Raisin Dadre)

Te *flûtes colonnes* mają korpusy wykonane z drewna klonowego, w których wyżłobiono dwa biegnące równolegle kanały. Taki zabieg podwaja długość słupa powietrza i w efekcie pozwala osiągać dźwięki w basowym rejestrze przy zachowaniu niewielkich rozmiarów instrumentu – podobnie jak w przypadku fagotu.

Paryskie Musée de la musique zamówiło kopie historycznych *flûtes colonnes*, aby przywrócić do życia ich kwartet (dwa flety tenorowe, flet basowy i flet altowy), unikalny w skali światowej. Instrumenty z Musée de la musique posłużyły jako modele dla instrumentów tenorowych i basowego, natomiast flet altowy to kopia instrumentu z kolekcji Musée des Instruments de Musique w Brukseli.

5. *Flûtes colonnes* (column recorders)

- transpositions: F-c-c-g (A = 392 Hz)
- copies of originals from Hans Rauch Von Schratt, Germany, 16th century (Musée de la musique de Paris)
- made by Henri Gohin
- from the collection of the French ensemble Doulce Mémoire (dir. Denis Raisin Dadre)

These column flutes are crafted from a maple body with a folded duct running through it. This design effectively doubles the length of the air column, lowering the pitch into the bass range while maintaining a compact instrument size, much like the bassoon.

The Musée de la musique in Paris has commissioned replicas of column recorders to recreate a unique quartet consisting of two tenors, a bass, and an alto. The instruments housed at the Musée de la musique served as models for the two tenor flutes and the bass, while the alto is based on a recorder preserved at the Musée des Instruments de Musique in Brussels.

BIBLIOTEKA

6. Szałamaje
z kolekcji Jérémie'ego Papasergio i Elsy Frank

Chalemie
- 440 Hz
- kopia instrumentu Schermera (Musée des Instruments de Musique w Brukseli)
- budowniczy: Fritz Heller

Szałamaja niemiecka (sopranowa)
- 440 Hz
- kopia instrumentu Richarda Haki (Rijksmuseum w Amsterdamie)
- budowniczy: Fritz Heller

Szałamaja niemiecka (altowa)
- 465 Hz
- kopia instrumentu Richarda Haki (Kunsthistorisches Museum Wien)
- budowniczy: Fritz Heller

Szałamaja altowa
- 520 Hz
- kopia (Czeskie Muzeum Muzyki w Pradze)
- budowniczy: Fritz Heller

LIBRARY

6. Shawms
from the collection of Jérémie Papasergio and Elsa Frank

Chalemie
- 440 Hz
- copy based on a original of Schermer (Musée des Instruments de Musique in Brussels)
- made by Fritz Heller

Deutsche Schalmey (soprano)
- 440 Hz
- copy based on a original instrument by Richard Haka (Rijksmuseum in Amsterdam)
- made by Fritz Heller

Deutsche Schalmey (alto)
- 465 Hz
- copy based on a original instrument by Richard Haka (Kunsthistorisches Museum Wien)
- made by Fritz Heller

Alto shawm
- 520 Hz
- copy (Czech Museum of Music in Prague)
- made by Fritz Heller

Szałamaja tenorowa
- 440 Hz
- kopia (Czeskie Muzeum Muzyki w Pradze)
- budowniczy: Thierry Bertrand

Szałamaja basowa
- 465 Hz
- kopia instrumentu niemieckiego (Musikinstrumenten-Museum w Berlinie)
- budowniczy: Fritz Heller

Szałamaja, poprzedniczka oboju barokowego, była instrumentem wykorzystywanym przede wszystkim w muzyce plenerowej. Często kojarzono ją z oficjalnymi ceremoniami, świętowaniem i tańcem. Jak wszystkie instrumenty renesansowe występowała w wielu różnych rodzajach tworzących rodzinę, i tak też na nich grano – w zespole. Szałamaje mają koniczny, zwykle jednoczęściowy korpus zakończony stożkowatą czarą głosową. Większe instrumenty budowano jednak niekiedy z kilku części. Pod umieszczonymi najniżej otworami palcowymi znajduje się także kilka otworów dodatkowych, które pozwalały na akustyczne skorygowanie efektu działania wydłużonej czary głosowej (koniecznej z kolei dla stabilizacji stroju). Ich zamknięcie umożliwiało także na wydobycie diatonicznie opadających dźwięków wychodzących poza skalę instrumentu.

Posłuchaj instrumentów na Festiwalu Misteria Paschalia
14 kwietnia, Wielki Poniedziałek
GRANDS CONCERTS: LA GUILDE DES MERCENAIRES / RIPOSTA

Tenor shawm
- 440 Hz
- copy (Czech Museum of Music in Prague)
- made by Thierry Bertrand

Bass shawm
- 465 Hz
- copy based on a German original (Musikinstrumenten-Museum in Berlin)
- made by by Fritz Heller

Precursor to the Baroque oboe, the shawm was primarily an outdoor instrument, frequently associated with official ceremonies, festive occasions, and dance music. Like all Renaissance instruments, shawms were played in families. They feature a conical bore that flares into a bell and are typically crafted as a single piece, though larger instruments are composed of multiple sections fitted together. Below the lowest finger holes, several vent holes are present to mitigate the acoustic challenges posed by the extended bell section, which is essential for tonal stability. In some historical examples, these vent holes also enabled the production of diatonically descending extension notes when closed.

Listen to the instruments during the Misteria Paschalia Festival
14 April, Holy Monday
GRANDS CONCERTS: LA GUILDE DES MERCENAIRES / RIPOSTA

7. Bassanello

- A = 465 Hz, uważany za instrument altowy
- kopia wzorowana na opisie Michaela Praetoriusa
- budowniczy: Olivier Cottet
- z kolekcji Jérémie'ego Papasergio i Elsy Frank

Bassanello to renesansowy instrument o podwójnym stroiku, do XVI wieku bardzo rozpowszechniony we Włoszech. Niestety, do naszych czasów nie zachował się żaden oryginalny jego egzemplarz. Według Michaela Praetoriusa dźwięk bassanella był zbliżony do brzmienia fagotu, lecz od niego cichszy.

8. Zespoły (*consorts*) instrumentów Bassano

8a.

- transpozycje: F-B-B-f (A = 465 Hz)
- kopie instrumentów włoskich z XVI wieku (Wien Museum, Academica Filarmonica di Verona)
- budowniczy: Adrian Brown
- z kolekcji Matthieu Bertauda i Lucile Perret

8b.

- transpozycje: F-c-c-f^1-g^1-g^1-c^2-d^2 (A = 465 Hz)
- kopie wzorowane na włoskich instrumentach z XVI wieku (Academica Filarmonica di Verona)
- budowniczy: Bob Marvin
- z kolekcji Tiago Simasa Freirego

7. Bassanello

- A = 465 Hz, considered as an alto
- copy based on Michael Praetorius's description
- made by Olivier Cottet
- from the collection of Jérémie Papasergio & Elsa Frank

The bassanello, a Renaissance double-reed wind instrument, was prominent in Italy until the 16th century. Unfortunately, no original examples of this instrument have survived to the present day. According to Michael Praetorius, the bassanello produced a tone reminiscent of the bassoon, yet significantly softer.

8. Consorts Bassano

8a.

- transpositions: F-Bb-Bb-f (A = 465 Hz)
- copies based on originals from Italy, 16th century (Wien Museum, Academica Filarmonica di Verona)
- made by Adrian Brown
- from the collection of Matthieu Bertaud & Lucile Perret

8b.

- transpositions: f-c-c-f′-g′-g′-c′′-d′′ (A = 465 Hz)
- copies based on Italian instruments from the 16th century (Academica Filarmonica di Verona)
- made by Bob Marvin
- from the collection of Tiago Simas Freire

8c. Flet prosty basowy z rozszerzeniem do D

- transpozycja: F (A = 440 Hz)
- kopia wzorowana na oryginalnym instrumencie sygnowanym przez warsztat Bassano (Academica Filarmonica di Verona)
- budowniczy: Henri Gohin
- z kolekcji Jérémie'ego Papasergio i Elsy Frank

Rodzina Bassano, aktywna pod koniec XVI wieku w Anglii i we Włoszech, należała do najważniejszych producentów instrumentów dętych – wywodzili się z niej zarówno budowniczy tych instrumentów, jak i grający na nich muzycy. Symbol, którym Bassano oznaczali swoje prace, przypomina odcisk króliczych łap na śniegu. W muzeach na całym świecie zachowanych jest ok. 50 instrumentów przypisywanych warsztatowi Bassano. Ich kunszt był niezrównany – Bassano doprowadzili do perfekcji zaawansowane procesy techniczne: korpusy instrumentów są dokładnie zdefiniowane pod względem rozmiarów, otwory ustandaryzowane i często nawiercane ukośnie względem przekroju korpusu dla lepszego brzmienia. Osłony kanału powietrznego odznaczają się niezwykłą pomysłowością, gdyż są precyzyjnie dopasowane do instrumentu. Ich pieczołowite wykonanie pozwala na regulowanie zapasu powietrza, aby zapewnić komfort gry. Ponadto rurka ustnika i wewnętrzne otwory w osłonach zaprojektowane są stożkowo. Takie rozwiązanie zmienia kąt, pod jakim słup powietrza wdmuchiwany jest do instrumentu, a to z kolei stabilizuje zadęcie.

8c. Recorder bass with extension in D

- transposition: F (A = 440 Hz)
- copy based on an original stamped 'Bassano' (Academica Filarmonica di Verona)
- made by Henri Gohin
- from the collection of Jérémie Papasergio & Elsa Frank

Active in both England and Italy during the late 16th century, the Bassano family stands as one of the most significant dynasties of wind instrument makers and performers. Their work is identified by a distinctive symbol resembling rabbit's feet. Today, approximately fifty flutes attributed to the Bassanos are preserved in museums worldwide. Renowned for their exceptional craftsmanship, the Bassanos mastered advanced technical processes. Their instruments feature precisely defined bores and standardized tone holes, which are often angled either downward or upward along the bore to optimize acoustics. The caps of their instruments demonstrate remarkable ingenuity, being carefully tuned to the instrument. The internal space of the cap is meticulously crafted to regulate the size of the air reservoir, ensuring optimal performance. Additionally, the crooks and internal holes within the caps are designed with a taper, which softens the airflow into the recorder. This innovation minimizes issues with attack stability.

Posłuchaj instrumentów na Festiwalu Misteria Paschalia
13 kwietnia, Niedziela Palmowa
GRANDS CONCERTS: CAPELLA SANCTAE CRUCIS / REQUIEM DE COIMBRA

14 kwietnia, Wielki Poniedziałek
WINDS DAYS!: CAPELLA SANCTAE CRUCIS /
1550: Zespoły dęte z wizytą w Portugalii

Listen to the instruments during the Misteria Paschalia Festival
13 April, Palm Sunday
GRANDS CONCERTS: CAPELLA SANCTAE CRUCIS / REQUIEM DE COIMBRA

14 April, Holy Monday
WINDS DAYS!: CAPELLA SANCTAE CRUCIS /
1550: Winds consorts meet in Portugal

9. Zespół (*consort*) fletów prostych o szerokim kanale
- transpozycje: f-c-c-g^1 (A = 523 Hz)
- kopie bazujące na oryginale z początku XVII wieku (Musée de la musique de Paris)
- budowniczy: Henri Gohin
- z kolekcji Pierre'a Boragno

Historię fletu prostego przechowywanego w paryskim muzeum skrywają mroki dziejów. Powszechnie uchodzi za instrument tenorowy o wysokim brzmieniu, alternatywna teza sugeruje jednak, że być może jest instrumentem altowym o niskim brzmieniu.

9. Wide bore recorders consort
- transpositions: f-c-c-g′ (A = 523 Hz)
- copies based on one original from the beginning of the 17th century (Musée de la musique de Paris)
- made by Henri Gohin
- from the collection of Pierre Boragno

The origins of the recorder preserved in Paris remain obscure. While it is now generally regarded as a high-pitched tenor, an alternative hypothesis suggests it may instead be a low-pitched alto.

10. Zespół (*consort*) instrumentów Rafi

- A = 520 Hz
- kopie oryginałów sygnowanych przez Claude'a Rafiego, 1515–1553 (Accademia Filarmonica di Bologna)
- budowniczy: Francesco Li Virghi
- z kolekcji Jérémie'ego Papasergio i Elsy Frank

Claude Rafi był budowniczym fletów prostych i poprzecznych, który pracował w Lyonie w 1. połowie XVI wieku. Warsztat założył prawdopodobnie ojciec Michaud „Raffin", który w 1512 roku został nazwany *fleustier* (budowniczym fletów), a jego fach przejęli synowie Pierre i Claude. Spośród ich 11 zachowanych instrumentów, zbudowanych w renesansowym stylu, dwa flety proste oznaczone są sygnaturą „C. Rafi", jeden flet poprzeczny oznaczono „M. Rafi", a jeden flet prosty i jeden poprzeczny sygnowano „G. Rafi". Na każdym z instrumentów widnieje też tarcza z gryfem, herb Lyonu, umieszczona poniżej nazwiska budowniczego. Dwa dodatkowe instrumenty prezentowane w tej grupie także noszą znak gryfa, co może sugerować, że również pochodzą z warsztatu Rafich.

11. Zespół (*consort*) krummhornów

- A = 465 Hz
- kopie instrumentów niemieckich (Musikinstrumenten-Museum w Berlinie, Musée des Instruments de Musique w Brukseli)
- budowniczy: Eric Mulder
- z kolekcji Tiago Simasa Freirego oraz Jérémie'ego Papasergio i Elsy Frank

10. Consort Rafi

- A = 520 Hz
- copies based on originals stamped by Claude Rafi, 1515–1553 (Accademia Filarmonica di Bologna)
- made by Francesco Li Virghi
- from the collection of Jérémie Papasergio & Elsa Frank

Claude Rafi was a recorder and flute maker active in Lyon, France, during the first half of the 16th century. His workshop was likely founded by Michaud 'Raffin,' recorded as a *fleustier* (flute maker) in 1512, and later continued by his sons, Pierre and Claude. Of the eleven surviving instruments, all in the Renaissance style, two recorders bear the mark 'C. Rafi,' one flute is inscribed 'M. Rafi,' and one recorder and one flute are stamped 'G. Rafi.' Each of these instruments also features a griffin on a shield—the emblem of Lyon—beneath the maker's name. Two additional instruments display only this emblem, suggesting they were also produced by members of the Rafi family.

11. Crumhorns consort

- A = 465 Hz
- copies based on German originals (Musikinstrumenten-Museum in Berlin, Musée des Instruments de Musique in Brussels)
- made by Eric Mulder
- from the collections of Tiago Simas Freire, and Jérémie Papasergio & Elsa Frank

Krummhorn [dawniej po polsku także krzywuła – przyp. red.], przez Francuzów Marina Mersenne'a (1636–1637) i Denisa Diderota (1765) nazywany *tournebout*, to instrument o podwójnym stroiku ukrytym w specjalnej komorze, cylindrycznym korpusie i łukowato wygiętej dolnej części, której zawdzięcza swoją nazwę. Najstarsze znane graficzne przedstawienie krummhornu pojawia się na obrazie Lorenza Costy *Triumf Śmierci* namalowanym w 1488 roku w Bolonii. W XVI i na początku XVII wieku był jednym z najważniejszych instrumentów z ukrytym stroikiem, cieszył się popularnością zwłaszcza w Niemczech, Włoszech i Niderlandach. W muzealnych kolekcjach do naszych czasów przetrwało 56 renesansowych krummhornów we wszystkich znanych rozmiarach.

Posłuchaj instrumentów na Festiwalu Misteria Paschalia
13 kwietnia, Niedziela Palmowa
GRANDS CONCERTS: CAPELLA SANCTAE CRUCIS / REQUIEM DE COIMBRA

14 kwietnia, Wielki Poniedziałek
WINDS DAYS!: CAPELLA SANCTAE CRUCIS /
1550: Zespoły dęte z wizytą w Portugalii

Referred to as *tournebout* by the French theorists Marin Mersenne (1636–1637) and Denis Diderot (1765), the crumhorn is a double-reed wind-cap instrument with a cylindrical bore and a distinctive curved lower end, from which it derives its name. The earliest known depiction of the crumhorn appears in Lorenzo Costa's *Triumph of Death* (1488) in Bologna. It was the most significant wind-cap instrument of the 16th and early 17th centuries, particularly associated with Germany, Italy, and the Low Countries. Today, 56 surviving Renaissance crumhorns, representing all known sizes, are preserved in museum collections.

Listen to the instruments during the Misteria Paschalia Festival
13 April, Palm Sunday
GRANDS CONCERTS: CAPELLA SANCTAE CRUCIS / REQUIEM DE COIMBRA

14 April, Holy Monday
WINDS DAYS!: CAPELLA SANCTAE CRUCIS /
1550: Winds consorts meet in Portugal

SALA KAMERALNA

12. Oboje i fagoty
z kolekcji Isaure Lavergne
oraz Jérémie'ego Papasergio i Elsy Frank

Obój Hotteterre
• 392 Hz
• kopia (Musée des Instruments de Musique w Brukseli)
• budowniczy: Olivier Cottet

Obój Dupuis
• ok. 400 Hz
• kopia (Musikinstrumenten-Museum w Berlinie)
• budowniczy: Olivier Cottet

Obój Anciutti
• 392 Hz
• kopia (Museo degli strumenti musicali w Mediolanie)
• budowniczy: Olivier Cottet

Obój Richter
• 415 Hz
• kopia (Rijksmuseum w Amsterdamie)
• budowniczy: Olivier Cottet

Obój Gahn
• 465 Hz
• kopia (Museo degli strumenti musicali w Mediolanie)
• budowniczy: Olivier Cottet

CHAMBER HALL

12. Oboes & bassoons
from the collection of Isaure Lavergne,
and Jérémie Papasergio & Elsa Frank

Oboe Hotteterre
• 392 Hz
• copy (Musée des Instruments de Musique in Brussels)
• made by Olivier Cottet

Oboe Dupuis
• c. 400 Hz
• copy (Musikinstrumenten-Museum in Berlin)
• made by Olivier Cottet

Oboe Anciutti
• 392 Hz
• copy (Museo degli strumenti musicali in Milan)
• made by Olivier Cottet

Oboe Richter
• 415 Hz
• copy (Rijksmuseum in Amsterdam)
• made by Olivier Cottet

Oboe Gahn
• 465 Hz
• copy (Museo degli strumenti musicali in Milan)
• made by Olivier Cottet

Taille de hautbois
- 415 Hz
- budowniczy: Olivier Cottet

Obój da caccia Eichentopf
- 415 Hz
- kopia (Stockholm Music Museum)
- budowniczy: Henri Gohin

Obój d'amore Eichentopf
- 415 Hz
- kopia (Musée de la musique de Paris)
- budowniczy: Olivier Cottet

Rożek angielski H / Grenser
- 430 Hz
- kopia (Metropolitan Museum of Art w Nowym Jorku)
- budowniczy: Olivier Cottet

Obój Prudent
- 430 Hz
- oryginalny instrument z okresu klasycyzmu, ok. 1800

Fagot Denner
- 415 Hz
- kopia wzrorowana na oryginalnym instrumencie z końca XVII wieku (Musée des Instruments de Musique w Brukseli)
- budowniczy: Olivier Cottet

Fagot Porthaux
- ok. 430 Hz
- instrument oryginalny, koniec XVIII wieku

Taille de hautbois
- 415 Hz
- made by Olivier Cottet

Oboe da caccia Eichentopf
- 415 Hz
- copy (Stockholm Music Museum)
- made by Henri Gohin

Oboe d'amore Eichentopf
- 415 Hz
- copy (Musée de la musique de Paris)
- made by Olivier Cottet

English horn H / Grenser
- 430 Hz
- copy (Metropolitan Museum of Art in New York)
- made by Olivier Cottet

Classical oboe Prudent
- 430 Hz
- original instrument, c. 1800

Bassoon Denner
- 415 Hz
- copy based on a original, the end of the 17th century (Musée des Instruments de Musique in Brussels)
- made by Olivier Cottet

Bassoon Porthaux
- c. 430 Hz
- original instrument, the end of the 18th century

Fagot Bizet
- 392 Hz
- kopia wzorowana na oryginalnym instrumencie pochodzącym z prywatnej kolekcji
- budowniczy: Laurent Verjat

Fagot Jung
- 430 Hz
- oryginalny instrument z epoki klasycyzmu, Lyon, ok. 1810

Fagot Adler
- 435 Hz
- oryginalny instrument z epoki romantyzmu, ok. 1820

Barokowe oboje i fagoty pojawiły się w XVII wieku jako element szerzej zakrojonej politycznej ambicji, aby ustanowić i promować charakterystyczne brzmienie kojarzone z Francją – co czyni je zasadniczo instrumentami francuskimi. Eksportowane na całą Europę, odegrały kluczową rolę w ukształtowaniu nowych muzycznych praktyk: dzięki nim wprowadzono zmiany w stroju, poszerzyły się paleta brzmieniowa i możliwości frazowania. Kolejne kraje przyjmowały i adaptowały te innowacje, dopasowując je do własnej artystycznej wrażliwości, dzięki czemu instrumenty te mają do dziś swoje charakterystyczne cechy „narodowe".

Posłuchaj instrumentów na Festiwalu Misteria Paschalia
15 kwietnia, Wielki Wtorek
WINDS DAYS!: De l'Écurie à la Chambre: narodziny oboju barokowego

20 kwietnia, Niedziela Wielkanocna
GRANDS CONCERTS: LE POÈME HARMONIQUE / HAIL! BRIGHT CECILIA

Bassoon Bizet
- 392 Hz
- copy based on an original from a private collection

- made by Laurent Verjat

Classical bassoon Jung
- 430 Hz
- original instrument, Lyon, c. 1810

Romantic bassoon Adler
- 435 Hz
- original instrument, c. 1820

Emerging in the 17th century, Baroque oboes and bassoons were developed as part of a broader political ambition to establish and promote a distinct sonic identity, making them quintessentially French instruments. Exported across Europe, they played a key role in reshaping musical practice, introducing changes in pitch, a broader palette of timbres, and new phrasing possibilities. Each country subsequently embraced and adapted these innovations to suit its own artistic sensibilities, ultimately giving rise to the national characteristics that define these instruments today.

Listen to the instruments during the Misteria Paschalia Festival
15 April, Holy Tuesday
WINDS DAYS!: De l'Écurie à la Chambre: The birth of the baroque oboe

20 April, Easter Sunday
GRANDS CONCERTS: LE POÈME HARMONIQUE / HAIL! BRIGHT CECILIA

SALA CZERWONA

13. Zespół (*consort*) dulcjanów
z kolekcji Isaure Lavergne oraz Jérémie'ego Papasergio
i Elsy Frank

Dulcjan sopranowy C
- 465 Hz
- kopia wzorowana na oryginalnym instrumencie Martineza (Metropolitan Museum of Art w Nowym Jorku)
- budowniczy: Laurent Verjat

Dulcjan altowy F
- 440 Hz
- kopia bazująca na oryginalnym instrumencie włoskim (Musée des Instruments de Musique w Brukseli)
- budowniczy: Damien Bardonnet

Dulcjan tenorowy C
- 465 Hz
- kopia oryginalnego instrumentu włoskiego (Musée des Instruments de Musique w Brukseli)
- budowniczy: Damien Bardonnet

Dulcjan basowy F
- 465 Hz
- kopia wzorowana na oryginalnych instrumentach niemieckich i hiszpańskich
- budowniczy: Henri Gohin

RED HALL

13. Dulcian broken consort
from the collection of Isaure Lavergne,
and Jérémie Papasergio & Elsa Frank

Soprano in C
- 465 Hz
- copy based on an original Martinez (Metropolitan Museum of Art in New York)
- made by Laurent Verjat

Alto in F
- 440 Hz
- copy based on an Italian orignal (Musée des Instruments de Musique in Brussels)
- made by Damien Bardonnet

Tenor in C
- 465 Hz
- copy based on an Italian orignal (Musée des Instruments de Musique in Brussels)
- made by Damien Bardonnet

Bass in F
- 465 Hz
- copy based on German and Spanish originals
- made by Henri Gohin

Dulcjan kwartbasowy C

- 440/465 Hz
- kopia wzorowana na oryginałach sygnowanych HIERO.S and HIER.S (Kunsthistorisches Museum Wien, Maximilianmuseum w Augsburgu)
- budowniczy: Guntram Wolf

Najdawniejsze dzieje fagotu pozostają okryte tajemnicą, ponieważ do naszych czasów zachowały się nieliczne egzemplarze jego wczesnych form, a ich dokładny czas i miejsce powstania są trudne do ustalenia. Na wystawie prezentowanych jest kilka rzadkich przykładów najstarszego znanego prototypu fagotu, znanego jako dulcjan. Instrument ten, który pozostawał w użyciu do początku XVII wieku, a w Hiszpanii nawet dłużej, wykonywano zwykle z jednego kawałka drewna. Warto zwrócić uwagę na klapę z tyłu instrumentu, która może być mocowana w dwóch różnych kierunkach. Nie wiemy jednak, czy któreś z tych rozwiązań jest starsze niż drugie, czy też różnica ta jest wynikiem dopasowania do rozmaitych technik gry lub możliwości produkcyjnych.

Posłuchaj instrumentów na Festiwalu Misteria Paschalia
13 kwietnia, Niedziela Palmowa
GRANDS CONCERTS: CAPELLA SANCTAE CRUCIS / REQUIEM DE COIMBRA

14 kwietnia, Wielki Poniedziałek
WINDS DAYS!: CAPELLA SANCTAE CRUCIS /
1550: Zespoły dęte z wizytą w Portugalii

14 kwietnia, Wielki Poniedziałek
GRANDS CONCERTS: LA GUILDE DES MERCENAIRES / RIPOSTA

Quart bass in C

- 440/465 Hz
- copy based on originals stamped ‘HIERO.S’ and ‘HIER.S’ (Kunsthistorisches Museum Wien, Maximilianmuseum in Augsburg)
- made by Guntram Wolf

The early history of the bassoon remains obscure, as few early specimens have survived, and their precise origins—both in time and place—are uncertain. On display here are a few rare examples of the earliest form of the bassoon, known as the ‘dulcian’ or ‘dulzian.’ In use until the early 18th century—though surviving longer in Spain—these instruments were typically crafted from a single piece of wood. Notably, the key on the back of each instrument can be positioned in two orientations. It is uncertain whether one configuration predates the other or if this variation reflects adaptations for playing techniques or manufacturing considerations.

Listen to the instruments during the Misteria Paschalia Festival
13 April, Palm Sunday
GRANDS CONCERTS: CAPELLA SANCTAE CRUCIS / REQUIEM DE COIMBRA

14 April, Holy Monday
WINDS DAYS!: CAPELLA SANCTAE CRUCIS /
1550: Winds consorts meet in Portugal

14 April, Holy Monday
GRANDS CONCERTS: LA GUILDE DES MERCENAIRES / RIPOSTA.

14. Cynki
z kolekcji Isaure Lavergne oraz Liselotte Émery

***Cornettino* wygięte prawostronnie**
- 465 Hz
- kopia wzorowana na włoskim instrumencie oryginalnym
- budowniczy: Damien Bardonnet

Cynk wygięty prawostronnie
- 440 Hz
- kopia wzorowana na weneckim instrumencie oryginalnym
- budowniczy: Matthew Jennejohn

Cynk wygięty lewostronnie
- 465 Hz
- kopia wzorowana na oryginalnym instrumencie przypisywanym warsztatowi rodziny Bassano (Academica Filarmonica di Verona)
- budowniczy: Damien Bardonnet

Cynk wygięty lewostronnie
- 492 Hz
- kopia instrumentu przypisywanego warsztatowi rodziny Bassano (Academica Filarmonica di Verona)
- budowniczy: Damien Bardonnet

Cynk tenorowy
- 465 Hz
- kopia (Museo internazionale e biblioteca della musica di Bologna)
- budowniczy: Damien Bardonnet

14. Cornetts
from the collection of Isaure Lavergne and Liselotte Émery

Right curved *cornettino*
- 465 Hz
- copy based on an Italian orginal
- made by Damien Bardonnet

Right curved cornett
- 440 Hz
- copy based on a Venetian original
- made by Matthew Jennejohn

Left curved cornett
- 465 Hz
- copy based on an original attributed to Bassano family (Academica Filarmonica di Verona)
- made by Damien Bardonnet

Left curved cornett
- 492 Hz
- exact copy of an instrument attributed to Bassano family (Academica Filarmonica di Verona)
- made by Damien Bardonnet

Tenor cornett
- 465 Hz
- copy (Museo internazionale e biblioteca della musica di Bologna)
- made by Damien Bardonnet

***Cornetto* muto**
• 465 Hz
• kopia (Kunsthistorisches Museum Wien)
• budowniczy: Christoph Schuler

Cynk to instrument dęty ustnikowy wykonany z drewna, z otworami palcowymi i wąskim lejkowatym ustnikiem. Jego największa popularność przypada na okres od końca XV do końca XVII wieku, pozostawał jednak w użyciu jeszcze przez kolejne stulecie (grali na nim głównie muzycy miejscy), a w niektórych rejonach nawet nieco dłużej.

Budowany był w trzech podstawowych wersjach: najbardziej rozpowszechnionej altowej, sopranowej (*cornettino*) i tenorowej. Znamy trzy rodzaje cynków altowych: wygięte, proste i *cornetto muto* [po polsku zwane czasem cichymi – przyp. red.]. Zachowało się ok. 140 egzemplarzy najpopularniejszego rodzaju cynku o wygiętym korpusie (*cornetto curvo, cornetto alto*, czyli „głośny", lub *cornetto nero*). Wykonywano je zwykle z pojedynczego kawałka drewna, np. śliwy, gruszy lub klonu. Gdy uzyskał on już odpowiedni kształt, przecinano go wzdłuż i w obu połówkach żłobiono część konicznego kanału, a następnie obie części sklejano. Instrument z zewnątrz miał ośmiokątny profil poprzeczny, podłużne łączenia wzmacniano niekiedy wiązaniami, a całość obciągano czarną skórą lub pergaminem. Instrumenty najczęściej były wygięte prawostronnie, choć znane są także wygięte w drugą stronę. Prosty cynk altowy (*cornetto diritto*), podobnie jak wygięta wersja instrumentu, ma koniczny korpus, najczęściej gładki, pozbawiony ornamentów, a także taki sam

Mute cornett
• 465 Hz
• copy (Kunsthistorisches Museum Wien)
• made by Christoph Schuler

The cornett is a wooden, lip-vibrated wind instrument with finger holes and a cup-shaped mouthpiece. Primarily used from the late 15th to the late 17th century, it remained in use—mainly among town musicians—until the late 18th century, and occasionally even into the 19th.

It exists in three main sizes: treble, small treble (*cornettino*), and tenor, with the treble being the most significant. Treble cornetts come in three forms: curved, straight, and 'mute'. The most common, the curved cornett (*cornetto curvo, cornetto alto*, i.e. 'loud', or *cornetto nero*), is represented by over 140 surviving examples. Typically crafted from a single block of wood (plum, pear, maple, etc.), it is cut into a curved shape, split lengthwise, hollowed out to create a conical bore, and then reassembled. The exterior is shaped into an octagonal profile, the longitudinal joints are secured with a series of bindings, and the whole is covered in black leather or parchment. The instrument is often curved to the right but many specimens are 'left-handed', curving the opposite way. The straight treble cornett (*cornetto diritto*) is crafted from wood and features a conical bore, like the curved cornett. Its exterior is turned into a smooth, circular cross-section, typically devoid of ornamentation. The finger holes and mouthpiece are identical to those of the curved cornett. This was evidently the least common variant, with only about 13 surviving

układ otworów palcowych i ustnik. Była to prawdopodobnie najrzadziej występująca wersja tego instrumentu – do dziś przetrwało tylko 13 egzemplarzy – jednak wydaje się, że i ona cieszyła się popularnością przed rokiem 1550, zwłaszcza w Niemczech.

Cornetto muto budową przypomina prostą wersję cynku, z jedną zasadniczą różnicą: jego ustnik nie był ruchomy, lecz stanowił integralną część, wyrzeźbioną wprost w kawałku drewna, z którego był wykonany instrument. Stożkowata komora ustnika przechodziła więc wprost w korpus cynku, zwykle bez zaznaczonego momentu przejścia między jedną częścią a drugą. Ta zmiana w budowie skutkowała charakterystycznym brzmieniem, znacznie cichszym i delikatniejszym w porównaniu z innymi rodzajami cynków.

Posłuchaj instrumentów na Festiwalu Misteria Paschalia
13 kwietnia, Niedziela Palmowa
GRANDS CONCERTS: CAPELLA SANCTAE CRUCIS / REQUIEM DE COIMBRA

14 kwietnia, Wielki Poniedziałek
WINDS DAYS!: CAPELLA SANCTAE CRUCIS /
1550: Zespoły dęte z wizytą w Portugalii

14 kwietnia, Wielki Poniedziałek
GRANDS CONCERTS: LA GUILDE DES MERCENAIRES / RIPOSTA

examples, though it appears to have been widely used before 1550, particularly in Germany.

The mute cornett (*cornetto muto*) is constructed similarly to the straight cornett, but with a key distinction: its mouthpiece is integrated into the wooden body at the top of the instrument, rather than being detachable. This design results in a conical cup that transitions seamlessly into the bore, typically without a pronounced break. This structural feature contributes to the instrument's characteristic tone, which is softer and more veiled compared to other types of cornetts.

Listen to the instruments during the Misteria Paschalia Festival
13 kwietnia, Niedziela Palmowa
GRANDS CONCERTS: CAPELLA SANCTAE CRUCIS / REQUIEM DE COIMBRA

14 April, Holy Monday
WINDS DAYS!: CAPELLA SANCTAE CRUCIS /
1550: Winds consorts meet in Portugal

14 April, Holy Monday
GRANDS CONCERTS: LA GUILDE DES MERCENAIRES / RIPOSTA

15. Trąbka barokowa
- D = 440 Hz
- konstrukcja w całości wykonana z mosiądzu, wyposażona w krągliki obniżające o półton, cały ton i małą tercję, posiada dwie rurki strojeniowe oraz system otworów dla strojów Db, C, Cb
- kopia wzorowana na oryginalnej trąbce Hofmaster z 1760 roku
- budowniczy: Matt Norwich
- z kolekcji Adriena Mabire'a

Posłuchaj instrumentu na Festiwalu Misteria Paschalia
20 kwietnia, Niedziela Wielkanocna
GRANDS CONCERTS: LE POÈME HARMONIQUE / HAIL! BRIGHT CECILIA

15. Baroque trumpet
- D = 440 Hz
- all brass construction with semitone, tone and minor third crooks, two tuning bits, tunable back bow and one-hole system holes for Db, C, Cb
- copy based on an original Hofmaster trumpet from 1760
- made by Matt Norwich
- from the collection of Adrien Mabire

Listen to the instrument during the Misteria Paschalia Festival
20 April, Easter Sunday
GRANDS CONCERTS: LE POÈME HARMONIQUE / HAIL! BRIGHT CECILIA

SALA BIAŁA

16a. Rosyjski fagot Dubois & Couturier
- ok. 435 Hz
- instrument oryginalny, Lyon, ok. 1830

16b. Cervelas
- 415 Hz
- budowniczy: Moeck

17. *Les Hautbois d'Atys*
projekt rekonstrukcji instrumentów
Centre de musique baroque w Wersalu

WHITE HALL

16a. Russian bassoon Dubois & Couturier
- c. 435 Hz
- original instrument, Lyon, c. 1830

16b. Cervelas
- 415 Hz
- made by Moeck

17. *Les Hautbois d'Atys*
instrument reconstruction project
of the Centre de musique baroque de Versailles

Obój ROVGE
• kopia 3D (Musée de la musique de Paris)

Obój ROVGE
• kopia (Musée de la musique de Paris)
• budowniczy: Alberto Ponchio

Obój ROVGE
• 392 Hz
• kopia (Musée de la musique de Paris)
• budowniczy: Alberto Ponchio

Taille de cromorne
• kopia oryginalnego anonimowego instrumentu (Musée de la musique de Paris)
• budowniczy: Thierry Bertrand

Taille de cromorne
• 392 Hz
• kopia oryginalnego anonimowego instrumentu (Musée de la musique de Paris)
• budowniczy: Thierry Bertrand

Rekonstrukcję instrumentów historycznych przeprowadzoną na zamówienie Centre de musique baroque de Versailles umożliwiło wsparcie finansowe zapewnione przez Romaina Duranda, mecenasa CMBV (Durand Milanolo instruments).

***Hautbois* ROVGE**
• 3D copy (Musée de la musique de Paris)

***Hautbois* ROVGE**
• copy (Musée de la musique de Paris)
• made by Alberto Ponchio

***Hautbois* ROVGE**
• 392 Hz
• copy (Musée de la musique de Paris)
• made by Alberto Ponchio

Taille de cromorne
• exact copy of an anonymous original instrument (Musée de la musique de Paris)
• made by Thierry Bertrand

Taille de cromorne
• 392 Hz
• copy of an anonymous original instrument (Musée de la musique de Paris)
• made by Thierry Bertrand

The reconstruction of historic instruments commissioned by the Centre de musique baroque de Versailles was possible thanks to the funding provided by Mr Romain Durand, Grand Patron of the CMBV – Durand Milanolo instruments.

FOYER

18. Francuskie *flageolets*
z kolekcji Jérémie'ego Papasergio oraz Isaure Lavergne

Oryginalny *flageolet à pompe* A
Oryginalny flet prosty *à pompe* C z klapami
Oryginalny basowy *flageolet à pompe* D
Oryginalny *flageolet à pompe* A
Oryginalny *flageolet* B
Oryginalny *flageolet* F
• 440 Hz

Oryginalny *flageolet d'oiseau*
• pomiędzy 430 Hz a 445 Hz

Barokowy *flageolet* D
• 392 Hz
• kopia (Musée de la musique de Paris)
• budowniczy: Henri Gohin

Gros *flageolet* G
• instrument oryginalny sygnowany „Arnaud"

Flageolet d'oiseau
• kopia (Musée des Instruments de Musique w Brukseli)
• budowniczy: Damien Bardonnet

FOYER

18. French flageolets
from the collections of Jérémie Papasergio and Isaure Lavergne

Original flageolet à pompe in A
Original recorder à pompe with keys in C
Original flageolet à pompe in low D
Original flageolet à pompe in A
Original flageolet in Bb
Original flageolet in F
• 440 Hz

Original flageolet d'oiseau
• between 430 Hz and 445 Hz

Baroque flageolet in D
• 392 Hz
• copy (Musée de la musique de Paris)
• made by Henri Gohin (Musée de la musique de Paris)

Gros flageolet in G
• original instrument stamped 'Arnaud'

Flageolet d'oiseau
• copy (Musée des Instruments de Musique in Brussels)
• made by Damien Bardonnet

Pierwsza wzmianka o francuskim *flageolet*, małym flecie prostym o bogatej historii i rozległym repertuarze, pojawiła się w poświęconym tańcowi traktacie autorstwa Toinot Arbeau *L'Orchésographie* z 1581 roku. Na instrumencie tym grano aż do XIX wieku. Jego późniejsze wersje dobrze wykorzystały takie innowacje, jak pojawienie się klap czy urozmaicenie rozmiarów instrumentu. *Flageolet* z racji swojej wszechstronności pojawiał się często w renesansowych zespołach typu *consorts* i w barokowych orkiestrach, pomagał nawet w... uczeniu ptaków śpiewu. Cenili go również miłośnicy muzyki, którym służył do odgrywania zasłyszanych w operze arii. Instrumentu tego nie należy mylić z jego późniejszym pochodzącym z Anglii kuzynem, który miał taki sam układ otworów palcowych jak typowy flet prosty.

The French flageolet, a small recorder with a rich history and repertoire, was first documented in 1581 in Toinot Arbeau's dance treatise *L'Orchésographie*. This instrument remained in use until the 19th century, benefiting from advancements in its design, such as the addition of keys and the diversification of sizes. Highly versatile, the flageolet was employed in consorts during the Renaissance, in orchestras during the Baroque period, and even for teaching birds to sing. Additionally, it was cherished by music enthusiasts who used it to recreate at home the arias they heard at the opera. It should not be confused with its later English cousin, which shares the same hole arrangement as a standard recorder.

Isaure Lavergne składa podziękowania Michelowi Souvignet, artyście zajmującemu się artystyczną obróbką drewna http://untoursurlabutte.fr, za pomoc w przygotowaniu materiałów towarzyszących wystawie

Isaure Lavergne would like to express her thanks to Michel Souvignet, craftsman woodturner (http://untoursurlabutte.fr), for his help in preparing and producing the exhibition materials.

PROJEKT JEST WSPÓŁFINANSOWANY ZE ŚRODKÓW MIASTA KRAKOWA

ORGANIZATORZY:

Kraków kbf:

DOFINANSOWANIE:

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury - państwowego funduszu celowego, w ramach programu „Muzyka" realizowanego przez Narodowy Instytut Muzyki i Tańca.

Narodowy Instytut Muzyki i Tańca

PARTNERZY:

KOPALNIA SOLI WIELICZKA

_KRAKOW RED Radium

INSTITUT FRANÇAIS 1925 — 2025

Flanders State of the Art

ZEW NIEDZICA SA

Pałac Potockich

WSPÓŁORGANIZATOR *WINDS DAYS!*:

AKADEMIA MUZYCZNA IM. KRZYSZTOFA PENDERECKIEGO W KRAKOWIE

MISTERIAPASCHALIA.COM